

گنجینه

۲۵

خط سفید

جغرافیا ۳

فاطمه حیدری - دکتر سمیه برجی

پیشگفتار

درد و ادب به تمامی دبیران و مدرسان گرامی و دانش آموزان دوست داشتنی و سخت‌کوش سراسر ایران پهناور با توجه به تغییرات صورت گرفته در شرایط برگزاری کنکور سراسری و **تاثیر سوابق تحصیلی** در ورود به دانشگاه و موسسات آموزش عالی، بر آن شدیم تا منبعی مطمئن برای یادگیری و آموزش اثربخش و سنجش و ارزیابی هدفمند و موثر فراهم کرده و مسیر دانش آموزان عزیز را جهت کسب **نمره (۲۰)** در تمام امتحانات پیش رویشان هموار سازیم.

درباره کتاب

مجموعه کتاب‌های **سیگنال ۲۰ خط سفید** برای تمام دروس پایه دوازدهم در ۳ رشته تحصیلی علوم ریاضی و فیزیک، علوم تجربی و علوم انسانی به تالیف و گردآوری رسیده و شامل ۴ بخش اصلی می‌باشد.

۱. آموزش (درسنامه کاملا کاربردی)

محتوای تالیفی درسنامه‌ها شامل تمام مطالب آموزشی مهم و کاربردی و مفاهیم اساسی و نکات کلیدی کتاب درسی بوده که موجب تسهیل فرآیند یادگیری شده و امکان مرورهای سریع و مانا و همچنین جمع‌بندی‌های دوره‌ای را در طول سال تحصیلی فراهم می‌سازد.

۲. سنجش (سوالات امتحانات نهایی و احتمالی)

به منظور بالا بردن سطح توانایی و مهارت دانش‌آموزان پایه دوازدهم برای پاسخگویی کامل و درست به پرسش‌های امتحانات گوناگون و تقویت یادگیری، سوالاتی در تیپ و قالب‌های متنوع نهایی و تالیفی-احتمالی گردآوری و تالیف گردیده است؛ که با تمرین و تکرار مداوم این سوالات، امکان شناخت نقاط قوت و ضعف دانش‌آموزان را در درس‌های مختلف فراهم می‌سازد.

۳. نمونه سوال امتحان (امتحانات ۲۰ نمره‌ای نوبت اول و دوم - نهایی و احتمالی)

علاوه بر مجموعه سوالات طبقه بندی شده، ۲ نمونه امتحان تالیفی-احتمالی نوبت دوم (خردادماه)، امتحان نهایی دوره‌های شهریور و دی ماه ۱۴۰۱ و امتحان نهایی دوره خرداد ماه ۱۴۰۲ برای بررسی و ارزیابی میزان یادگیری و ارتقاء هرچه بیشتر توانمندی دانش‌آموزان عزیز و کسب بهترین نتیجه فراهم شده است.

۴. پاسخنامه تشریحی آموزشی

پاسخنامه کاملا تشریحی و آموزشی سوالات در پایان کتاب برای تقویت یادگیری و کاهش حداکثری خطاها و اشتباهات احتمالی دانش‌آموزان آماده سازی شده است.

سیگنال بگیر تا بیست برو!

فهرست

بارم بندی

شماره درس	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور و دی ماه
۱	۶/۵	۱/۵	۱/۵
۲	۶/۵	۱/۵	۱/۵
فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۱	۱/۵	۰/۵	۰/۵
۳	۵/۵	۱/۵	۱/۵
۴	-	۳	۳
فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۲	-	۲	۲
۵	-	۵	۵
۶	-	۴	۴
فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۳	-	۱	۱
جمع	۲۰	۲۰	۲۰

درسنامه	سوال	پاسخنامه تشریحی
درس اول	۳	۵۳
درس دوم	۹	۵۳
درس سوم	۱۵	۵۴
درس چهارم	۲۵	۵۵
درس پنجم	۳۲	۵۶
درس ششم	۳۸	۵۷

سوال	پاسخنامه امتحان
۲۱	۵۸
۲۳	۵۹
۴۳	۵۹
۴۵	۶۰
۴۷	۶۱
۴۹	۶۱
۵۱	۶۲

درس نامه

درس اول

شهر و روستاها

مقرو موقعیت

دو مفهوم مقر و موقعیت، بسیار به هم نزدیک هستند؛ بنابراین برای درک بهتر مفهوم این دو واژه باید بیشتر دقت کرد.

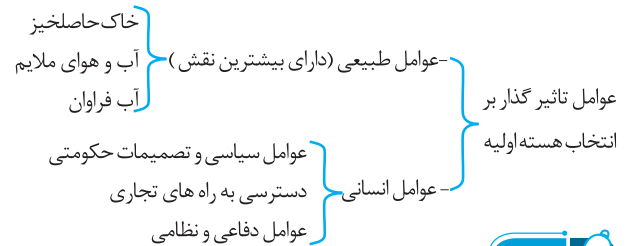
مقر: مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن بر روی زمین است که شامل هسته اولیه نیز می شود.

موقعیت: وضعیت هر سکونت گاه نسبت به پدیده های اطراف خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

مقر

هسته اولیه: هر مقر، خواه یک شهر باشد یا روستا، دارای یک هسته اولیه است. هسته اولیه در واقع مکانی است که مردم بر اساس نیاز خود آن را برای زندگی انتخاب می کنند و شروع به بنا کردن خانه های خود و ایجاد یک سکونت گاه می کنند. در طی زمان آن سکونتگاه گسترش می یابد و تبدیل به روستا و یا شهرهای بزرگتر می شود.

معمولاً هسته اولیه شهرها و روستاها بافت تاریخی و قدیمی آن ها را شامل می شود.

نکته

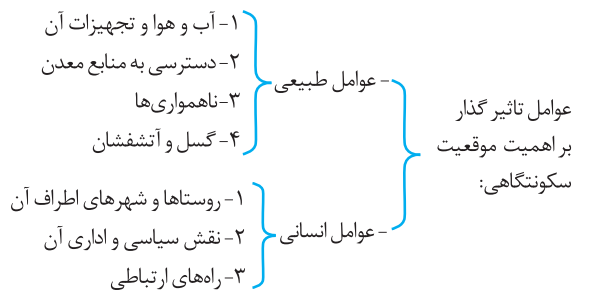
۱- عوامل طبیعی بیشترین نقش را در تشکیل و انتخاب هسته اولیه دارند.

۲- حال که عوامل کلی تاثیر گذار در انتخاب هسته اولیه یک سکونت گاه را یاد گرفتیم؛ به چهار عاملی که در ایران موجب تشکیل هسته های اولیه سکونت گاه ها شده اند توجه می کنیم: ۱- آب ۲- قلعه های دفاعی ۳- بازارهای محلی ۴- قرار گرفتن در تقاطع راهها

نخستین روستاها و شهر های پر جمعیت و همچنین تمدن های اولیه در کنار رودهای بزرگ (دجله، فرات، نیل، کارون، سهند و...) پدید آمده اند.

موقعیت

در موقعیت یک سکونتگاه هم پدیده های طبیعی و هم انسانی تاثیر گذار هستند و این تأثیرات می تواند مثبت باشد مانند دسترسی به راه آهن و گاهی می تواند منفی باشد مانند قرار گرفتن کنار یک گسل فعال یا یک کوه آتشفشان

نکته

تغییر عوامل طبیعی و انسانی در طول زمان برای یک سکونتگاه، سبب تغییر موقعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده های پیرامونش می شود.

تغییر وضعیت یک سکونتگاه (عوامل طبیعی و انسانی) در طول زمان سبب تغییر اهمیت آن سکونتگاه می شود. بنابراین موقعیت هم می تواند سبب ادامه حیات و یا گسترش آن و یا حتی نابودی شود.

بهتر است برای درک بهتر تفاوت بین سکونتگاه های شهری و روستایی جدول زیر را مطالعه کنیم.

تفاوت شهر و روستا

ملاک ها و معیارها	شهر	روستا
فعالیت اقتصادی	صنعت و خدمات	کشاورزی، دامداری و ...
میزان جمعیت	در اروپا بیش از ۲۰۰۰ نفر در هند و چین بیش از ۳۰۰۰۰ نفر	در اروپا کمتر از ۲۰۰۰ نفر در هند و چین کمتر از ۳۰۰۰۰ نفر
وسعت و فضای سکونت و فعالیت	خانه ها، مغازه ها و فضاهای صنعتی بیشتر و گسترده ترند. فعالیت های متنوع تر است ولی در فضاهای محدودی متراکم شده اند.	فضاها باز و چشم اندازهای طبیعی بیشتر و گسترده تر
دسترسی به خدمات و تسهیلات	بیشتر	کمتر و محدودتر
فرهنگ و مناسبات اجتماعی	نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع تر است.	روابط خویشاوندی و وابستگی اجتماعی و همکاری میان آنها بیشتر است.

نکته

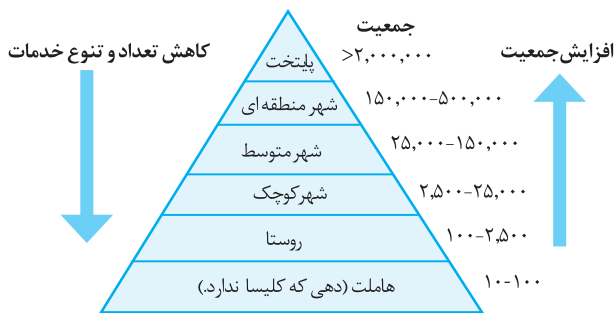
از نظر صاحب نظران مهمترین ملاک تفاوت شهر و روستا فعالیت اقتصادی است و متداول ترین ملاک تشخیص شهر و روستا ملاک جمعیتی است.

تفاوت شهر و روستا

سلسله مراتب سکونتگاه ها یعنی رتبه بندی آن بر حسب اهمیت.

برای این منظور سکونتگاه ها را بر اساس میزان جمعیت و عملکرد (خدماتی که ارائه می کنند) طبقه بندی می کنند.

به عنوان مثال به نمودار زیر توجه کنید.

یک نمونه رتبه بندی یا سلسله مراتب سکونتگاه ها در اروپا

سطوح شهر نشینی و افزایش آن در نواحی مختلف جهان متفاوت است. به عنوان مثال سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

- دلایل افزایش سرعت و گسترش شهرنشینی در قاره های آسیا و آفریقا
- ۱- صنعتی شدن و توسعه کارخانه ها
 - ۲- رشد بخش خدمات
 - ۳- ورود این کشورها به تجارت جهانی
 - ۴- مهاجرت فزاینده روستائیان به شهرها به منظور اشتغال و دستمزد بیشتر

افزایش شهرهای میلیونی

مهم ترین پدیده های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان

- ۱- افزایش شهرهای میلیونی
 - ۲- تغییر الگوی مکان شهرها
- یکی از مهمترین پدیده های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان افزایش شهرهای میلیونی است

تغییر الگوی مکانی شهرهای با بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر در جهان	
تا چند دهه پیش در نیمکره شمالی (آمریکای شمالی، ژاپن و اروپا)	امروزه آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین

نکته

امروزه بیشترین شهرهای پرجمعیت قاره ی آسیا، آمریکای لاتین و آفریقا در نواحی ساحلی آنها ظهور کردند.

از مادرشهر تا زنجیره کلان شهرها (مگالوپلیس)

مادرشهر

به بزرگ ترین و مهم ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور اطلاق می شود که ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه از نظر مذهبی، تجاری، صنعتی، دانشگاهی و... باشد و از این لحاظ بر سایر سکونتگاهها برتری دارد.

نکته

برخی به شهرهای بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت، مادر شهر اطلاق می کنند.

نکته

در کشور ایران طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی به مادرشهرهایی که بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت داشته باشند؛ کلان شهر گفته می شود. مانند تهران مشهد، اصفهان، کرج و ...

تذکره

مادر شهر همان مترو پل، کلان شهر و مگاسیتی می باشد.

گسترش حومه نشینی

حومه

به بخش های پیرامونی یک شهر حومه می گویند.

دلایل ایجاد حومه ها	انواع حومه ها
- افزایش شهرنشینی	۱- خوابگاهی
- گسترش حمل و نقل	۲- صنعتی
- گسترش وسایل ارتباطی	۳- فقیر نشین
	۴- مرفه نشین

همانطور که در نمودار بالا می بینید در یک سکونت گاه اروپایی پایتخت در راس هرم قرار دارد و **هاملت** در قاعده هرم جای گرفته است.

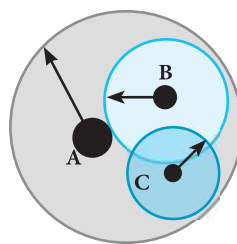
معنای آن این است که پایتختها هم جمعیت بیشتر دارند و هم خدمات بیشتر و متنوع تری ارائه می دهند اما هر چقدر که به ردیفهای پایینی نزدیک می شویم هم جمعیت و هم میزان و تنوع خدمات کمتر می شود. باید به این نکته توجه کرد که این رتبه بندیها با توجه به اهداف و نوع مطالعات محققان و از جایی به جای دیگر متفاوت هستند.

نکته

طبق نمودار هرمی سلسله مراتب سکونت گاهها، میان رتبه سکونتگاهها و وسعت حوزه نفوذ آن رابطه مستقیم وجود دارد. برای انجام یک فعالیت حتی احداث یک مغازه یا سایر مراکز خدماتی در یک مکان باید حوزه نفوذ آن مورد توجه قرار گیرد.

حوزه نفوذ سکونتگاه

حوزه نفوذ: به محدوده جغرافیایی گفته می شود که از یک سکونتگاه انواع کالاها و خدمات را دریافت می کند و بین این محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت و آمد وجود دارد.

- حوزه نفوذ شهر بزرگ (A)
- حوزه نفوذ شهر کوچک (B)
- حوزه نفوذ شهر کوچک (C)

نکته

حوزه نفوذ سکونتگاهها با یکدیگر تفاوت دارند به عنوان مثال شهر تهران به دلیل داشتن عملکردهایی مانند تولید و عرضه خودرو و لوازم خانگی، خدمات پیشرفته پزشکی و مراکز دانشگاهی حوزه نفوذ گسترده ای در ایران دارد.

زمینه های بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه

- **آستانه جمعیتی نفوذ:** یعنی حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارد.
- **دامنه نفوذ:** یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می کنند.

به سوی جهانی در حال شهری شدن

یکی از مهمترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرن بیستم و بیست و یکم افزایش شهرها و شهرنشینی است.

شهرنشینی

منظور از اصطلاح شهرنشینی افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است.

نواحی	آمریکای شمالی	آمریکای لاتین و کارائیب	اروپا اقیانوسیه	آسیا	آفریقا
درصد شهرنشینی	۸۱/۵ درصد	۷۹/۵	۷۲/۵ درصد	۴۷/۵ درصد	۴۰ درصد

خط سبز

با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج منطقه مادرشهری بوجود می‌آید. در اطراف برخی از مادرشهرها، شهرها و شهرک‌های اقماری ایجاد شده‌اند.

جهان شهر

شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت که به دلیل نقش مهم آن‌ها در اقتصاد، تجارت جهانی و وسیع بودن حوزه نفوذشان در سطح جهان، جهان شهر می‌گویند.

مگالاپلیس

به زنجیره‌ای از مادرشهرها که در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل به وجود آمده و گسترش یافته‌اند، مگالاپلیس می‌گویند.

نکته

اگر در یک مگالاپلیس حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر دیگر بپیوندند، آن مگالاپلیس را منطقه ابرشهری می‌نامند.

مهمترین ویژگی مگالاپلیس‌ها

تمرکز و انبوهی جمعیت

تمرکز موسسات مالی و پولی

تمرکز صنایع دانش بنیان

فراوانی آمد و شد بین مادرشهرهای هم جوار با انواع وسایل حمل و نقل زمینی و هوایی

برخی از کلان‌شهرها به دلیل نقش مهم در اقتصاد و تجارت جهانی دارای حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان هستند که به آن‌ها جهان شهر می‌گویند. معمولاً جمعیت آن‌ها بیش از ۱۰ میلیون نفر است.

- ۱- خطی ← مانند (بوستون - واشنگتن) در ایالت متحده
 ۲- کریدوری
 ۳- خوشه‌ای
 ۴- کهکشانی ← مانند (سئول - اینچئون) در کره جنوبی

● قاره‌های آسیا، آفریقا، به ترتیب پرجمعیت‌ترین کلان‌شهرهای جهان را در خود جای داده‌اند.

● پرجمعیت‌ترین کلان‌شهر دنیا شهر ترکیه با ناحیه در شهری پیرامون خود حدود ۳۸ میلیون نفر جمعیت دارد.

نکته

مگالاپلیس شرق ایالات متحده آمریکا از (بوستون تا واشنگتن) و مگالاپلیس ژاپن (توکیو - یوکوهاما) نمونه‌هایی از اولین مگالاپلیس‌های جهان هستند.

تغییر در روستا نشینی و سکونتگاه‌های روستایی

هر چند فرایند شهری شدن به افزایش شهرنشینی در همه کشورهای جهان منجر شده است هنوز ۴/۳ میلیارد نفر از مردم جهان در روستاها زندگی می‌کنند. به عنوان مثال در کشور چین و هند بیش از یک میلیارد نفر روستا نشین هستند.

قاره‌های آسیا و آفریقا بیشترین درصد روستانشینی را نسبت به سایر قاره‌ها دارند.

مهاجرت از روستاها به شهر

پدیده مهاجرت از مهمترین عوامل تغییر در کاهش روستانشینی و افزایش شهرنشینی است.

- عوامل جاذبه
- بیمارستان‌ها و مراکز درمانی و دانشگاه
 - فروشگاه‌ها و کارخانه‌ها
 - دستمزد بیشتر
 - اوقات فراغت
- عوامل دافعه
- زمین کم فقر، بازده کم محصول
 - فقر کمبود فرصت‌های شغلی و درآمد کم
 - خشکسالی، فرسایش خاک
 - کمبود خدمات رفاهی، آموزشی و بهداشتی،
 - استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان

در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم به دنبال توسعه منابع کارخانه‌ی توسعه یافته و صنعتی اروپا و آمریکا سال، مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد.

مقایسه روند مهاجرت در نقاط مختلف جهان در قرن نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم

اروپا و آمریکای شمالی	آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین
مهاجرت تدریجی و طولانی همگام با تحولات صنعتی شدن	مهاجرت کوتاه و سریع‌تر از رشد صنعتی
خرید زمین کشاورزی روستائیان توسط شهر نشینان به منظور ایجاد کشاورزی تجاری	مهاجرت کوتاه و سریع‌تر از رشد صنعتی رخ داد و شهرها امکانات و تسهیلات لازم برای ورود مهاجران روستایی را نداشتند
به دلیل گسترش شهرها، برخی از روستاها به حومه‌های شهری تبدیل شدند.	نتیجه آنکه مشکلات زیادی برای شهرها و روستاها به وجود آمد.

تغییرات کالبدی و عملکردی در روستاها

با بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی (مدرنیزاسیون) نفوذ شهرها و شهرگرایی در روستاها افزایش یافت.

شهرگرایی

شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستا نشینان رواج می‌یابد.

تغییرات ناشی از شهرگرایی در روستاها به دودسته تقسیم می‌شود:

- الف) تغییرات کالبدی**
- ۱- آب
 - ۲- برق
 - ۳- راه سازی
 - ۴- استفاده از ماشین‌آلات کشاورزی
 - ۵- مصالح ساختمانی
 - ۶- تجهیزات شهری
- ب) تغییرات عملکردی**
- ۱- صیادی
 - ۲- گردشگری صنایع خانگی
 - ۳- صنعتی } صنایع کوچک تبدیلی
 - ۴- خدماتی } صنایع خانگی

با آنکه بطور کلی در بیشتر روستاها فعالیت غالب زراعت است ولی نقش و عملکرد برخی از روستاها تغییر کرده و عملکردهای جدیدی بطور مستقل، علاوه بر زراعت در این روستاها پدیدار شده است. مانند روستاهایی با نقش صیادی، گردشگری و صنعتی (صنایع کوچک تبدیلی یا خانگی رونق زیادی دارند).

روابط شهر و روستا

از گذشته شهر و روستا با یکدیگر وابستگی و روابط متقابل داشته‌اند. با توجه به شکل زیر شهرها و روستاها همیشه با هم روابط متقابل داشته‌اند. اما نوع و چگونگی آن در زمان‌ها و نواحی مختلف جهان متفاوت بوده است. جغرافی دانان و سایر اندیشمندان نظریه‌های مختلفی در مورد روابط شهر و روستا ارائه داده‌اند که در بیشتر آنها بر نابرابری میان شهر و روستا تأکید شده است طبق این نظریه‌ها شهرها محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز اقتصادی است.

تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران

۱- افزایش طبیعی جمعیت شهرها
۲- مهاجرت روستائیان به شهرها
۳- افزایش جمعیت برخی روستاها و تبدیل شدن آنها به نقاط شهری یا ادغام روستاها در بافت شهری

افزایش جمعیت شهری از سه طریق صورت گرفته است.

در صورتی که روستاهای ایران جمعیت آن‌ها حدود ۱۰ هزار نفر شده باشد، از طرف وزارت کشور شهر اعلام می‌شوند. با اعلام شدن یک مکان به شهر باید برای ساکنان آن‌ها خدمات و تجهیزات شهری فراهم می‌شود.

دوره شهرنشینی کند

دوره شهرنشینی سریع

روند شهرنشینی در ایران

ویژگی، مشخصات و یا علل آن

تا سال ۱۳۳۵ ادامه داشته است

شهرنشینی کند
در این دوره بخش عمده تولیدات داخلی را محصولات کشاورزی تشکیل می‌داده است

از سال ۱۳۳۵ شروع شد.

شهرنشینی سریع
دولت درآمد حاصل از فروش نفت را به سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها، تجهیزات و زیرساخت شهرها اختصاص داد.

از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت.

اصلاحات ارضی

تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان - اصطلاحات ارضی با هدف سلب مالکیت زمین از مالکان بزرگ (ارباب‌ها) و واگذاری آن به دهقانان خرده‌پا بوده است.

دلایل شکست اصلاحات ارضی در ایران
۱- تقسیم نادرست زمین
۲- حمایت نکردن دولت از کشاورزان
۳- توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی

نتیجه اصلاحات ارضی:

① انهدام کشاورزی ایران

② شدت یافتن مهاجرت روستائیان به شهر

یکی از موضوعات شهرنشینی در ایران، تبدیل شدن تهران به مادرشهر ملی است که این امر به دلیل مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور به این شهر بوده است. تهران و مشهد به ترتیب اولین و دومین شهرهای پر جمعیت ایران هستند.

روند شهرنشینی پس از انقلاب اسلامی

تعداد زیادی از روستاهای پر جمعیت به شهر تبدیل شده و یا در بافت شهرهای هم جوار ادغام شده‌اند.

برخی از آبادی‌ها خالی از سکنه شدند.

علاوه بر تهران هفت شهر با بیش از یک میلیون نفر جمعیت به کلان‌شهر تبدیل شدند.

با رشد شهرهای بزرگ و کوچک و شهرهای در اطراف تهران، این شهر به یک منطقه کلان‌شهری بزرگ تبدیل شد.

سوالات امتحان نهایی و احتمالی درس اول

(الف) تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام عبارت غلط است.

- ۱- انتخاب مکان مناسب برای استقرار و سکونت جمعیت، به عوامل طبیعی وابسته است. (خرداد ۹۹)
- ۲- همه سکونتگاه‌ها دارای مقر و موقعیت هستند. (دی ۱۴۰۱)
- ۳- در روستاهایی با جمعیت کمتر، دسترسی به خدمات و تسهیلات محدودتر است. (دی ۱۴۰۰)
- ۴- بیشترین مگالوپلیس‌ها در قاره‌ی اروپا قرار دارد. (احتمالی)
- ۵- متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا، ملاک جمعیتی است. (خرداد ۹۹)

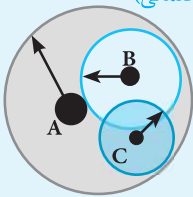
- ۶- سرعت گسترش شهرنشینی در قاره ی آسیا بیشتر از سایر نواحی است. (دی ۹۸- خرداد ۱۴۰۰)
- ۷- تنوع عملکرد سکونتگاه‌ها سبب تغییر جایگاه آنها در رتبه بندی بر حسب اهمیت می‌شود. (خرداد ۹۸)
- ۸- خرید زمین‌های کشاورزی توسط سرمایه داران روستایی به منظور ایجاد کشت تجاری در اروپا، موجب کاهش روستانشینی شد. (احتمالی)
- ۹- همواره موقعیت یک شهر و یا روستا سبب گسترش سکونتگاه، از مکان اولیه و اصلی آن می‌شود. (خرداد ۱۴۰۱)
- ۱۰- دسترسی به بازارهای محلی از مهمترین عوامل شکل گیری هسته اولیه روستاها و شهرهای کشورمان بوده است. (دی ۱۴۰۰)
- ۱۱- در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا در سکونت گاه «هاملت» خدمات محدود است. (احتمالی)
- ۱۲- مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را شامل می‌شود. (احتمالی)

ب) جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

- ۱۳- سلسله مراتب سکونتگاه‌ها به معنی رتبه بندی آنها بر حسب است. (شهریور ۹۸- خرداد ۹۹- دی ۱۴۰۱)
- ۱۴- به شهرهایی که به سبب نقش مهم آنها در اقتصاد و تجارت جهانی حوزه ی نفوذ وسیعی دارند، می‌گویند. (احتمالی)
- ۱۵- فعالیت کشاورزی غالب در بیشتر روستاها، است. (احتمالی)
- ۱۶- در استقرار سکونتگاه‌ها عوامل بیشترین سهم را داشته است. (خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۷- از پیوستن دو یا چند، مگالاپلیس (منطقه ی آبرشهری) بوجود می‌آید. (احتمالی)
- ۱۸- بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. (احتمالی)
- ۱۹- یک سوم روستانشینان جهان در قاره‌ی زندگی می‌کنند. (خرداد ۹۹)
- ۲۰- مگالاپلیس‌ها معمولاً در امتداد بوجود می‌آیند. (خرداد ۹۹)
- ۲۱- جایگاه یک سکونتگاه در سطح ناحیه، مفهوم را بیان می‌کند. (دی ۱۴۰۰)
- ۲۲- در اغلب سکونتگاه‌های روستایی، درصد بیشتری از جمعیت فعال اقتصادی، در بخش فعالیت می‌کنند. (خرداد ۱۴۰۱)

ج) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۲۳- ویژگی مهاجرت روستایی در اروپا در سده ی نوزدهم و اوایل قرن بیستم چه بود؟ (احتمالی)
- ۲۴- کمترین درصد شهرنشینی در کدام قاره مشاهده می‌شود؟ (احتمالی)
- ۲۵- مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا را بنویسید. (۴ مورد) (خرداد ۹۹)
- ۲۶- چه عواملی در پدید آمدن یک سکونتگاه نقش دارند؟ (احتمالی)
- ۲۷- دلایل افزایش جمعیت شهری در ایران را بنویسید. (خرداد ۹۸- دی ۱۴۰۰)
- ۲۸- با توجه به شکل مقابل بگویید حوزه ی نفوذ کدامیک از شهرهای (A، B، و C) وسیع‌تر است و خدمات خود را تا چه سطحی می‌تواند ارائه دهد؟ (احتمالی)

- ۲۹- در گذشته عوامل مؤثر در ایجاد هسته‌ی اولیه سکونتگاه‌ها در ایران چه بوده است؟ (خرداد ۹۹)
- ۳۰- دلایل افزایش نفوذ شهرها و شهرگرایی در روستاها را بنویسید. (دی ۱۴۰۱)
- ۳۱- اصطلاحات زیر را تعریف کنید: (خرداد ۹۹)

الف) جهان شهر

ب) مگالاپلیس

ج) شهرگرایی

د) حوزه ی نفوذ

- ۳۲- محدوده جغرافیایی یکی از اولین مگالاپلیس‌های جهان را در نیمکره غربی بنویسید. (دی ۱۴۰۱)
- ۳۳- افزایش جمعیت شهری از سه طریق صورت گرفته است. به دو مورد آن اشاره کنید. (احتمالی)

ه) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

- ۳۴- از سال ۱۳۳۵ به بعد چه عواملی موجب افزایش جمعیت شهری ایران شده است؟ (احتمالی)
- ۳۵- مگالاپلیس چگونه شکل می‌گیرد؟ (یک مورد مثال بزنید). (احتمالی)
- ۳۶- عوامل مؤثر در شکل گیری حومه‌ها را بنویسید. (دی ۹۸- دی ۱۴۰۰)
- ۳۷- چرا اصلاحات ارضی در ایران موفق نبوده است؟ (۴ مورد را ذکر کنید). (دی ۹۷- شهریور ۹۸- دی ۱۴۰۱)

۳۸- ویژگی مگالاپلیس‌ها را نام ببرید. (شهریور ۹۸- دی ۹۸)

۳۹- منظور از دو مفهوم آستانه‌ی نفوذ و دامنه‌ی نفوذ چیست؟ (توضیح دهید) (احتمالی)

۴۰- شکل مقابل رابطه‌ی متقابل شهر و روستا را نشان می‌دهد. آن را کامل کنید. (احتمالی)

۴۱- با مقایسه‌ی حوزه‌ی نفوذ دو سکونتگاه (مادرشهر ملی و جهان شهر)، دامنه‌ی نفوذ کدام یک گسترده‌تر است؟ (با ذکر دلیل) (دی ۹۸)

۴۲- حوزه نفوذ سکونتگاهی شهر کوچک را با مادر شهر را با هم مقایسه کنید؟ (دی ۱۴۰۱)

۴۳- روند مهاجرت روستائیان به شهر را در اروپا و آمریکای شمالی با آسیا و آفریقا مقایسه کنید. (احتمالی)

(و) گزینه صحیح را مشخص کنید.

۴۴- مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا چیست؟ (دی ۹۸- خرداد ۹۹)

- الف) جمعیت ب) وسعت و فضای سکونت ج) فعالیت اقتصادی د) فرهنگ و مناسبات اجتماعی
- ۴۵- علل تفاوت در رتبه بندی سکونتگاه‌ها کدام گزینه است؟ (احتمالی)

- الف) اختلاف در موقعیت و وسعت شهر ب) اختلاف در عملکرد جغرافی‌دان
- ج) اختلاف در شیوه‌ی مطالعه و موقعیت شهر د) تفاوت در اهداف و نوع مطالعه‌ی محقق

۴۶- مهم‌ترین پدیده‌های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان کدام است؟ (خرداد ۹۸- خرداد ۱۴۰۰)

- الف) دامنه‌ی نفوذ ب) مگالاپلیس ج) حومه نشینی د) افزایش شهرهای میلیونی

۴۷- مکانی است که مردم بر حسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشتغال درآورده‌اند. (شهریور ۹۸)

- الف) مقر ب) هسته‌ی اولیه ج) شهر د) سکونتگاه

۴۸- سرآغاز شناخت یک سکونتگاه چیست و در انتخاب یک مکان برای سکونت، کدام عامل بیشترین نقش را دارد؟ (شهریور ۹۸)

- الف) هسته‌ی اولیه، عوامل دفاعی و نظامی ب) مقر و موقعیت، عوامل طبیعی
- ج) موقعیت، عوامل سیاسی د) هسته‌ی اولیه، آب و هوا

۴۹- کدام گزینه در مورد مادرشهر درست نیست؟ (خرداد ۹۸- شهریور ۹۸)

- الف) نام دیگر آن متروپل است. ب) این شهر فقط از نظر جمعیتی بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد.

ج) اگر بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت داشته باشد، معادل مگاسیتی قرار می‌گیرد. د) بزرگترین و مهمترین شهر یک ناحیه است.

۵۰- به تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان چه می‌گویند؟ (احتمالی)

- الف) تغییر کاربری زمین ب) کاربری اراضی ج) اصلاحات ارضی د) تقسیم اراضی

۵۱- در کدام قاره، سرعت گسترش شهرنشینی بیشتر است؟ (دی ۹۸- دی ۱۴۰۰)

- الف) آمریکای شمالی ب) آفریقا ج) استرالیا د) اروپا

۵۲- همه موارد در ارتباط با عوامل موثر در توسعه «بخشهای پیرامونی یک شهر» موثر هستند به جز: (دی ۱۴۰۱)

- الف) گسترش حمل و نقل ب) توسعه وسایل ارتباطی ج) افزایش جمعیت مادر شهرها د) گسترش شهرک‌های اقماری

۵۳- نزدیک بودن شهر به روستاهای پرجمعیت مجاور و یا منابع معدنی در جذب نیروی کار توسط صنایع آن شهر مربوط به کدام مفهوم جغرافیایی می‌شود؟ (احتمالی)

- الف) مکان ب) موقعیت ج) جایگاه د) مقر

۵۴- با توجه به نمونه سلسله مراتبی سکونتگاه‌های اروپا، ارتباط «تعدد و تنوع خدمات» با «میزان جمعیت» چگونه است؟ (خارج ۱۴۰۱)

- الف) غیر مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کنند. ب) مستقیم است و همزمان با رسیدن به قاعده هرم افزایش می‌یابند.
- ج) مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم افزایش می‌یابند. د) غیر مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کنند.

(ز) کشف ارتباط

۵۵- عبارت‌های زیر در رابطه با سکونتگاه‌های شهری است، آنها را به مفاهیم مورد نظرشان در ستون مقابل وصل کنید. (یک مورد اضافی است). (احتمالی)

۱) مگاسیتی	الف) بزرگترین و مهمترین شهر یک ناحیه یا کشور
۲) مگالاپلیس	ب) شهرهای با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت
۳) سوپرستی	ج) زنجیره‌ای از مادرشهرها و کلان شهرها
۴) متروپل	

۱) مقر	الف) حداقل جمعیتی که از یک سکونت گاه تقاضای خدمت دارند.
۲) حوزه نفوذ	ب) مکانی که بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.
۳) هسته اولیه	ج) بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات طی می کنند.
۴) آستانه جمعیتی نفوذ	د) مکان اصلی و دقیق یک سکونت گاه است.
۵) موقعیت	
۶) دامنه نفوذ	

ردیف	الف) جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید.	نمره
۱	<p>۱. منظور از موقعیت، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است.</p> <p>۲. آستانه نفوذ یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.</p> <p>۳. زاغه نشینی فقط در حاشیه شهرهای کشورهای توسعه نیافته بوجود می آید.</p> <p>۴. تهیه و اجرای طرح های هادی روستایی از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است.</p> <p>۵. قاره اروپا گسترده ترین شبکه خط آهن را در بین قاره های جهان دارد.</p> <p>۶. آمایش زمین؛ تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت است.</p>	۱/۵
۲	<p>ب) در جای خالی کلمه ای مناسب قرار دهید.</p> <p>۷. متداولترین ملاک تفاوت شهر و روستا آن هاست.</p> <p>۸. با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه های آنها به تدریج به وجود می آید.</p> <p>۹. امروزه تحقق شهر هدف اصلی مدیران و برنامه ریزان شهری است.</p> <p>۱۰. در گذشته، توسعه مهم ترین عامل توسعه روستایی محسوب می شد.</p> <p>۱۱. برای رفتن به نقاط دور افتاده اغلب از شیوه حمل و نقل استفاده می شود.</p> <p>۱۲. کشتی های کشتی های تفریحی و گردشگری هستند.</p>	۱/۵
۳	<p>ج) از جملات زیر، کلمه مناسب داخل پرانتز را انتخاب کنید.</p> <p>۱۳. یکی از پدیده های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه داری نابرابری (فضایی-اقتصادی) است.</p> <p>۱۴. کودکان کار از جمله فعالیت های بخش غیر رسمی است که ناشی از نیاز به (اشتغال شهری - امنیت شهری و آسیب اجتماعی) است.</p> <p>۱۵. کدبندی و ذخیره اطلاعات به صورت رقومی در محیط نرم افزار GIS مربوط به مرحله (پردازش - ورودی) سامانه می باشد.</p> <p>۱۶. حمل و نقل (هوایی-ریلی) برای مسافت های طولانی و صرفه جویی در زمان مناسب است.</p>	۱
۴	<p>د) گزینه ای مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>۱۷. مکانی است که انسان بر حسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده است؟ الف) مقر ☐ ب) هسته ☐ ج) موقعیت ☐ د) مکان ☐</p> <p>۱۸. وندالیسم شهری چیست؟ الف) حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ ☐ ب) خسارت وارد کردن به اموال عمومی و آثار فرهنگی ☐ ج) افزایش بی رويه فقر شهری ☐ د) افزایش بزهکاری و خشونت در فضاهای شهری ☐</p> <p>۱۹. تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخدار می توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند. الف) فله بر ☐ ب) کانتینری ☐ ج) کروز ☐ د) رو-رو ☐</p> <p>۲۰. به ترتیب بیش ترین میزان خطوط قطار تندروی جهان- طولانی ترین شبکه ریلی در جهان متعلق به کدام کشور است؟ الف) ایالات متحده امریکا - انگلیس ☐ ب) چین - انگلیس ☐ ج) چین - ایالات متحده امریکا ☐ د) روسیه - انگلیس ☐</p> <p>۲۱. کدام گزینه عبارت مناسبی برای جمله زیر است؟ «امروزه نفوذشهرها و شهرگرایی در روستاها، افزایش یافته است» الف) با گسترش مظاهر شهری ☐ ب) با بروز تحولات صنعتی ☐ ج) با دسترسی به خطوط ریلی با تغییر شیوه های زندگی ☐ د) با تغییر شیوه های زندگی ☐</p> <p>۲۲. کدام کشور طولانی ترین خطوط لوله نفت و گاز را در میان کشورهای عضو اوپک دارد؟ الف) عراق ☐ ب) ایران ☐ ج) ترکمنستان ☐ د) روسیه ☐</p>	۱/۵

ردیف	الف) جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید.	نمره		
۱	<p>۱. در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت، عوامل طبیعی بیشترین نقش را داشته‌اند.</p> <p>۲. در حوضه‌های آبخیز گرد، مدت زمان بیشتری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند.</p> <p>۳. هر چه میزان انحراف یا پیچ و خم‌ها بیشتر باشد، احداث راه آسان تر و کم هزینه تر است.</p> <p>۴. حمل و نقل ریلی برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است.</p> <p>۵. مهمترین عامل تهدید کننده بخش کشاورزی در کشور ما خشکسالی است.</p>	۱/۲۵		
۲	<p>ب) در جای خالی کلمه‌ی مناسب قرار دهید.</p> <p>۶. هر چه عمق کانونی زمین لرزه کمتر باشد، شدت زمین لرزه می‌یابد.</p> <p>۷. اگر بارش‌ها نیاز آب یک نوع کشت را برطرف نکند، می‌گوییم اتفاق افتاده است.</p> <p>۸. کار جمع آوری و تخلیه آب حاصل از بارش در سطح زمین است.</p> <p>۹. خسارت وارد کردن به اموال عمومی یکی از انحرافات اجتماعی در شهرها است که به آن می‌گویند.</p> <p>۱۰. آمایش سرزمین، تنظیم رابطه انسان و و فعالیت است.</p>	۱/۲۵		
۳	<p>ج) از جملات زیر، کلمه مناسب داخل پرانتز را انتخاب کنید.</p> <p>۱۱. برای اندازه گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین لرزه از مقیاس (مرکالی _ ریشتر) استفاده می‌شود.</p> <p>۱۲. تهیه و اجرای طرح های هادی روستایی از وظایف (وزارت راه و شهرسازی _ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) است.</p> <p>۱۳. مهمترین و خسارت بارترین حرکات دامنه ای، (زمین لغزش _ ریزش) است.</p> <p>۱۴. عنصر آب وهوایی (حجم بارش و مدت زمان آن _ میزان بارش و دما) نقش مهمی در وقوع سیلاب دارد.</p>	۱		
۴	<p>د) هریک از قسمت‌ها را به یکدیگر وصل کنید. (یک عبارت اضافه است).</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> <p>۱۵. اطلاعات به صورت اشکال، نقشه، نمودار، جدول و... نمایش داده می‌شود.</p> <p>۱۶. اطلاعات به صورت رقومی به محیط نرم افزار GIS وارد و در آنجا کدبندی و ذخیره می‌شود.</p> <p>۱۷. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر تجزیه و تحلیل فضایی و مدل سازی می‌شود.</p> </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> <p>۱- ورودی</p> <p>۲- پردازش</p> <p>۳- خروجی</p> <p>۴- جمع آوری اطلاعات</p> </td> </tr> </table>	<p>۱۵. اطلاعات به صورت اشکال، نقشه، نمودار، جدول و... نمایش داده می‌شود.</p> <p>۱۶. اطلاعات به صورت رقومی به محیط نرم افزار GIS وارد و در آنجا کدبندی و ذخیره می‌شود.</p> <p>۱۷. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر تجزیه و تحلیل فضایی و مدل سازی می‌شود.</p>	<p>۱- ورودی</p> <p>۲- پردازش</p> <p>۳- خروجی</p> <p>۴- جمع آوری اطلاعات</p>	۰/۷۵
<p>۱۵. اطلاعات به صورت اشکال، نقشه، نمودار، جدول و... نمایش داده می‌شود.</p> <p>۱۶. اطلاعات به صورت رقومی به محیط نرم افزار GIS وارد و در آنجا کدبندی و ذخیره می‌شود.</p> <p>۱۷. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر تجزیه و تحلیل فضایی و مدل سازی می‌شود.</p>	<p>۱- ورودی</p> <p>۲- پردازش</p> <p>۳- خروجی</p> <p>۴- جمع آوری اطلاعات</p>			
۵	<p>و) گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>۱۸. کدام یک از پدیده‌های جغرافیایی زیر بر حمل و نقل تأثیر مستقیم دارد؟ الف پوشش گیاهی ☐ ب) آب و هوا ☐ ج) ناهمواری ها ☐ د) شیب زمین ☐</p> <p>۱۹. اگر مسیر قابل احداث دو مکان ۷ کیلومتر و طول مسیر بین دو مکان ۲ کیلومتر باشد شاخص انحراف این مسیر چند درصد است؟ الف) ۳۵ ☐ ب) ۳۵۰ ☐ ج) ۳/۵ ☐ د) ۱۰۰ ☐</p> <p>۲۰. میزان خسارت و تخریب ناشی از حرکت پوسته‌ها و وقوع زلزله در این گزینه کمتر است. الف) پوسته قاره آسیا-اروپا ☐ ب) پوسته اقیانوس اطلس ☐ ج) پوسته قاره آفریقا-هند ☐ د) کف اقیانوس آرام به استرالیا ☐</p> <p>۲۱. کدام گزینه در خصوص ماهواره های «لنت ست» صحیح نمی باشد؟ الف) از آن به عنوان ماهواره های زمینی نام برده می‌شود. ☐ ب) تقریباً هر ۲۴ ساعت یک بار به دور زمین می‌چرخد. ☐ ج) در هواشناسی و اطلاعات جوی کاربرد دارد. ☐ د) در طول شبانه روز از زمین تصویر برداری می‌کند. ☐</p>	۱		

درس اول

- ۱- درست ۲- درست ۳- درست ۴- نادرست
- ۵- درست ۶- درست ۷- درست ۸- نادرست
- ۹- نادرست ۱۰- درست ۱۱- درست ۱۲- درست
- ۱۳- اهمیت ۱۴- جهان شهر ۱۵- زراعت ۱۶- طبیعی
- ۱۷- مادرشهرها ۱۸- مادرشهر (مترو پل) ۱۹- آسیا
- ۲۰- در امتداد راه های ارتباطی ۲۱- موقعیت ۲۲- کشاورزی
- ۲۳- تدریجی، طولانی مدت، همگام با تحولات صنعتی ۲۴- آفریقا
- ۲۵- فعالیت اقتصادی، میزان جمعیت، وسعت و فضای سکونت و فعالیت، دسترسی به خدمات و تسهیلات
- ۲۶- عوامل طبیعی، عوامل انسانی
- ۲۷- افزایش طبیعی جمعیت شهرها، مهاجرت روستائیان به شهرها، افزایش جمعیت برخی روستاها و تبدیل شدن آنها به نقاط شهری یا ادغام روستاها در بافت شهری.
- ۲۸- شهر A - خدمات رسانی شهر A به تمام منطقه و حتی شهرهای B و C هم امکان پذیر است.
- ۲۹- دسترسی به آب، قلعه های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه ها
- ۳۰- با بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی
- ۳۱- الف) جهان شهر: به کلان شهرهایی که به دلیل نقش مهم آنها در اقتصاد و تجارت جهانی و حوزه ی نفوذ بسیار وسیعی که در سطح جهان دارند؛ جهان شهر می گویند
- ب) مگالاپلیس: به زنجیره ای از مادرشهرها که در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل به وجود آمده اند، مگالاپلیس می گویند.
- ج) شهر گرایی: شهرگرایی، روندی اقتصادی-اجتماعی است که طی آن شیوه های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می یابد.
- د) حوزه نفوذ: به محدوده ی جغرافیایی گفته می شود که از یک سکونتگاه انواع کالاها و خدمات را دریافت می کند و بین این محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت و آمد وجود دارد.
- ۳۲- بوستون - واشنگتن
- ۳۳- مهاجرت از روستا به شهر - خرید زمینهای کشاورزی توسط شهرنشینان برای ایجاد کشت تجاری - تبدیل برخی روستاها به حومه های شهری به علت گسترش شهرها
- ۳۴- دولت درآمد حاصل از فروش نفت را به سرمایه گذاری ها، توسعه ی کارخانه ها، تجهیزات و زیرساخت شهرها اختصاص داد. اصلاحات اراضی
- ۳۵- از به هم پیوستن دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل، مگالاپلیس شکل می گیرد. مانند مگالاپلیس بوستون - واشنگتن
- ۳۶- افزایش شهرنشینی، گسترش حمل و نقل، گسترش وسایل ارتباطی

۳۷- تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا

۳۸- تمرکز و انبوهی جمعیت، تمرکز مؤسسات مالی و پولی، تمرکز صنایع دانش بنیان، افزایش رفت و آمد بین مادرشهرهای همجوار با انواع وسایل حمل و نقل زمینی و هوایی

۳۹- آستانه ی جمعیتی نفوذ: یعنی حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارد.

دامنه ی نفوذ: یعنی بیشترین مسافتی که مردم یک منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می کنند.

۴۰- ۱- مواد اولیه، محصولات کشاورزی و نیروی کار ساده

۲- کالاهای کارخانه ای، نیروی انسانی ماهر و متخصص

۴۱- جهان شهرها. به دلیل نقش مهم آنها در اقتصاد و تجارت جهانی و حوزه ی نفوذ بسیار وسیعی که در سطح جهان دارند.

۴۲- حوزه نفوذ سکونتگاه شهر کوچک کم وسعت است و ممکن است فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات بدهد و ساکنان روستاهای پیرامون برای خرید و کار در کارخانه و استفاده از مراکز درمانی به آن شهر مراجعه کنند اما حوزه نفوذ مادرشهر بسیار گسترده است و در برخی عملکردها مانند تولید و عرضه خودرو، لوازم خانگی، خدمات پیشرفته پزشکی بالاترین حوزه نفوذ را دارد.

۴۳- به دنبال توسعه صنایع کارخانه ای در اروپا و آمریکای شمالی و سپس کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین، مهاجرت از روستاها به شهرها بیشتر شد، اما این مهاجرت در کشورهای توسعه یافته تدریجی و طولانی مدت بود، و طی دهه ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است اما در کشورهای درحال توسعه مهاجرت از روستاها به شهرها با توسعه صنعتی همگان نبوده، و طی دوره های زمانی کوتاه و سریع رخ داده است؛ در نتیجه مشکلات زیادی را برای روستاها و شهرها به وجود آورده است. (۱ نمره)

- ۴۴- الف ۴۵- د ۴۶- د ۴۷- ب
- ۴۸- ب ۴۹- ب ۵۰- ج ۵۱- ب
- ۵۲- د ۵۳- ب ۵۴- ج ۵۵- الف (۴) (ب) (۱) (ج) (۲)
- ۵۶- الف (۲) (ب) (۳) (ج) (۶) (د) (۱)

مشخصات کتاب

سیگنال ۲۰-جغرافیا ۳
پایه دوازدهم انسانی

عنوان کتاب

پایه دوازدهم

گروه سنی

فاطمه حیدری- دکتر سمیه برجی

مؤلفان

رحلی

قطع کتاب

۶۳

تعداد صفحات